

Dr. Alenka Polak

Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

KAKO OSTATI POZITIVEN V DANAŠNJEM SVETU, POLNEM NEGATIVNOSTI?

How to Stay Positive in a Negative World?

► Dr. Alenka Polak

V sedanjem času nikakor ni lahko biti pozitiven. Čeprav si bil rojen v pozitivno naravnani družini, deležen ljubečih odnosov, vzgajan v smeri pozitivne naravnosti in spoštovanja do vseh ljudi, že kot otrok pogosto ugotavljaš, da vse okoli tebe poteka nenehen »boj, kdo bo koga«. Kot mama, babica in »učiteljica učiteljev« opazam, da so otroci že v vrtcu med seboj lahko zelo tekmovalni (kdo se o prvi igral z najbolj zaželeno igračo, kdo bo zmagal v družabni igri, kdo bo prvi zasedel igralni kotiček ipd.), v šoli veliko preveč storilnostno naravnani, na fakulteti pa pogosto zaverovani le v uveljavljanje pravic do popolne individualizacije študijskega procesa ob manjši pripravljenosti prilagajanja splošnim družbenim pravilom. Da v zvezi s tem ne omenjam akademskega delovnega okolja, v katerem filigransko dodelani sistemi pedagoško poslanstvo posameznika degradirajo na raven decimalne številke mednarodne odmevnosti kot mere njegove osebne vrednosti.

Kako imeti pozitivne misli v svetu, polnem negativnih dejstev? Kako ohraniti pozitivno miselno naravnost in vedenje v svetu, polnem negativnih okoliščin? Vsak otrok, šolar, dijak, študent, odrasli je v tem svetu vsak trenutek, ko odpre radio, televizijo, telefon, računalnik obravnavan kot potencialni potrošnik, ki mu je treba ustvarjati nove potrebe (npr. po nalepkah, papirnatih sestavljivih hišicah, lego kockah in drugih igračah, modnih in lepotnih dodatkih, avtomobilih ipd.), katerih zadovoljevanje bo prinašalo oglaševalcem dobiček. Vedno več sodobnih (ekološko in trajnostno naravnanih) mislecev meni, da se moramo v evoluciji modernega človeka v tem potrošniško naravnem »kolesju« življenja ustaviti. Ustaviti zato, da spet najdemo samega sebe, svojega različno starega »otroka« v sebi, ki s svojo pristnostjo vstopa v odnose, se z radovednostjo čudi naravi in ljudem, ohranja zanos v ustvarjalnem početju in uživa v lepotah življenja. Odgovor na v zvezi s tem smiselno in upravičeno zastavljeno vprašanje »**Kako začeti?**« je podoben kot pri večno aktualnem vprašanju »Kaj je bilo prej, kokoš ali jajce?«. In v iskanju odgovora smo vsi mi pred skupnim izzivom – s svojim vsakdanjim delom vsak od nas s svojim »puzle« delčkom soustvarja razmere, ki ga sodobna pedagoška stroka poimenuje »spodbudno učno okolje«. Te delčke sestavljanke lahko vsakodnevno prepoznavamo pri svojem lastnem delu in so lahko npr. poznavanje osebnih imen otrok/učencev/študentov, spodbujanje (samo)prepoznavanja močnih področij posameznika, izrekanje iskrenih in utemeljenih pohval, razumevanje za posameznikove osebne stiske, dajanje potrebnega časa za usvajanje in utrjevanje naučenega, prepoznavanje posameznikovega posebnega intere-

sa in talentov ipd. Pri vsem tem igra zelo pomembno vlogo naša lastna čustvena kompetentnost, zlasti empatija. Empatija je v veliki meri prirojena, saj izhaja iz čustvene inteligentnosti. Zanašati se na prirojene sposobnosti pa na tem področju nikakor ni dovolj. Odgovorni smo (predvsem sami sebi) tudi za njihovo razvijanje. Potrebno je sistematično ozaveščanje in usmerjanje vsakega posameznika k nenehnemu nadgrajevanju samega sebe, pri čemer so vzgojno-izobraževalne institucije od vrtca do univerz za tretje življenjsko obdobje tiste ključne ustanove, ki imajo na tem področju še posebno poslanstvo. **Kje začeti?** V iskanju odgovora smo vsi med seboj krožno vzajemno povezani oz. soodvisni. V družinah vzgajati otroke, ki bodo dovolj občutljivi za sočloveka, in jim dopuščati, da izražajo svojo ustvarjalnost; v družbi spodbujati (izraz vzgajati bi na tem mestu zvenel čudno, vendarle pa si moramo priznati, da je vzgoja srca vseživljenjski proces!) posameznike, da prepoznajo svoje vrline, interese, talente, še nerazvite potenciale; v vrtcu prepoznati in spodbujati otroke, da bodo z žarom v očeh aktivno ustvarjalno in raziskovalno odkrivali svet okoli sebe; v šoli ponuditi priložnosti, da bodo učenci in dijaki odkrivali novo znanje in spoznavali same sebe, ne da bi pri tem morali zatajevati svoja čustva, svoje stiske (razvojne in šolsko pogojene), svoje dileme in svojo kritičnost; na univerzah oblikovati ljudi, ki bodo svojo osebno srečo »kovali« na temelju premišljene zasnove vizije svojega osebnega in poklicnega življenja, ne pa v smeri ekonomske preračunljivosti. **Kdaj začeti?** Z vsakim trenutkom smo že prepozni, ampak vsak trenutek je pravi, če smo v njem polno prisotni – s telesom, dušo in srcem.